

Årsrapport 2022

Föreningarnas samverkan kring natur- och kulturmiljöer i Rydöbruk

Sammanfattning

Under året har rydöföreningarna (se förteckning nedan) framför allt arbetat med det som vi kallat "upprustning av Centrum", vilket inbegriper först och främst fotbollsläktaren vid Vallen men också en handfull sk överloppsbyggnader i Rydöbruks centrala delar. Det beviljades under 2022 stöd till detta från jordbruksverket/länsstyrelsen med delfinansiering från Hylte kommun och Södra Hestra Sparbank/Bygdens Bank. Arbetet (med entreprenören Ekmans Bygg i Gullanabba) var vid utgången av 2022 inte slutfört.

En större tyngd har också lagt på att utreda Folkets husbyggnadens framtid, också med stöd av länsstyrelsen. Arkitekterna Cajsja och Björn Liljequist i Hyltebruk har utfört ett uppdrag åt oss. Till övriga projekt hör "vandringsleder" i anslutning till Rydöbruk, vilket det också arbetats på.

Delprojekt Centrum

I januari 2022 beviljade landsbygdsenheten vid Länsstyrelsen i Halland ett stöd på 433 200 kronor till projektet i centrum. Dessförinnan hade Hylte kommun lovat bidra med 60 000 kronor och vi beviljades också ett anslag från Södra Hestra Sparbank/Bygdens Bank på 75 000 kronor, till att i huvudsak använda för Delprojekt Centrum.

Eftersom projektet omsätter ansevärd belopp och då det också krävs utlägg i förskott beslöt föreningarna att Rydö historiska förening skall stå som sökande och ekonomisk handläggare av projektet.

Den 24 maj beställdes en entreprenad från Ekmans Bygg AB på arbetena, till en kostnad på 438 620 kronor (inklusive moms). Projektbeskrivning: "Projektbeskrivning Centrum_utförande.pdf" (bilaga 1).

Vid en avstämning i september, då vi begärde en delutbetalning av stödet från Jordbruksverket, beskrev vi de arbeten som hittills utförts enligt följande:

"Fotbollsläktaren. Skadade delar av taket är utbytta, samt snickerier under taket och sittbänkar. Panelbrädor på baksidan är bytta och delvis målade. Måleriarbeten återstår."

Före...

... efter

”Jordkällaren i Knystahallsparken. Entrén är röjd, ny dörr är insatt och på baksidan är galler satt i fönsterglugg. Lördag 10 september ”återinvigdes” källaren under Kulturarvdagen 2022 med en utställning och en filmvisning, vilka kretsade kring Knystahalls historia. Återstår inoljning av dörr och dörrkarm, samt isättning av lås.”

Före...

... efter

Foto från ”invigningen” av jordkällaren 10 september, då det i källaren pågick en filmvisning och visades en utställning om gränstenen Knystahall.

Under årets återstående månader sattes också en nytillverkad dörr in i Pumphuset. Även Fryshuset har fått ny dörr och ett nytt fönster.

Ett av villkoren för Jordbruksverkets bidrag har varit att projektet skulle vara slutfört och redovisat för dem 2022-12-31. Det visade sig att Ekmans inte skulle klara att göra de sista arbetena i december, som en följd av vinterväder, och att länsstyrelsen inte heller i tid klarade att handlägga vår ansökan om delutbetalning. I mitten av december sökte vi och fick förlängt projektiden till 2023-06-30.

Delprojekt Folkets hus

I oktober 2021 gav länsstyrelsen (länsantikvarien) klartecken för oss till att anlita arkitektfirman Liljequist i Hyltebruk för en besiktning och framtagande av förslag till restaurering och upprustning av Rydö folkets hus; länsstyrelsen bekostade fullt ut ett arbete på sammanlagt 92 250 kronor.

Under våren 2022 utfördes det mesta av Liljequist arbete. De lät även beställa (inom sin entreprenad) en byggnadsteknisk genomgång av folketsbyggnaden och dess skick (Robert Danielsson, RD Kultur AB) som vi fått del av.

Den 21 maj hölls ett offentligt informationsmöte i Rydögården där vi och Cajsa Liljeqvist berättade om ansträngningarna, där vi också ställde frågan: Om vi når så pass långt att vi har möjlighet att restaurera folkets hus-byggnaden: Vad ska vi i så fall använda den till?

Vi lät också den frågan bli spridd via flygblad och sociala medier, men uppmaning att under sommaren lämna synpunkter och idéer.

Den 21 oktober träffades vi; föreningarna, Liljequists och antikvarierna Torbjörn Svan och Maja Jannerling och gick igenom arkitektfirmans utredning, vilket mynnat ut i – kort beskrivet – att återställa folkets hus till ett kulturhus av något slag (för scénframträdanden, utställningar, teater etc).

Vid 21/10-mötet diskuterades också insatser på kort sikt. Deltagarna var ens om följande önskvärda åtgärder (inom ett år):

- Rivning av hela den skadade entrédelen från början 1960-talet.
- Provisoriskt skydd av de ”öppningar” in mot huset som denna rivning för med sig.
- Upprivning av asfalten närmast byggnaden på dess framsida, och en provisorisk sänkning/dikning av marken framför folkets hus. Detta för att leda bort dag- och smältvatten som annars rinner mot byggnaden.

Fasaden mot Nissadalsvägen, efter en tänkt renovering. Bild: Liljequist Arkitekter.

Delprojekt Vandringsleder

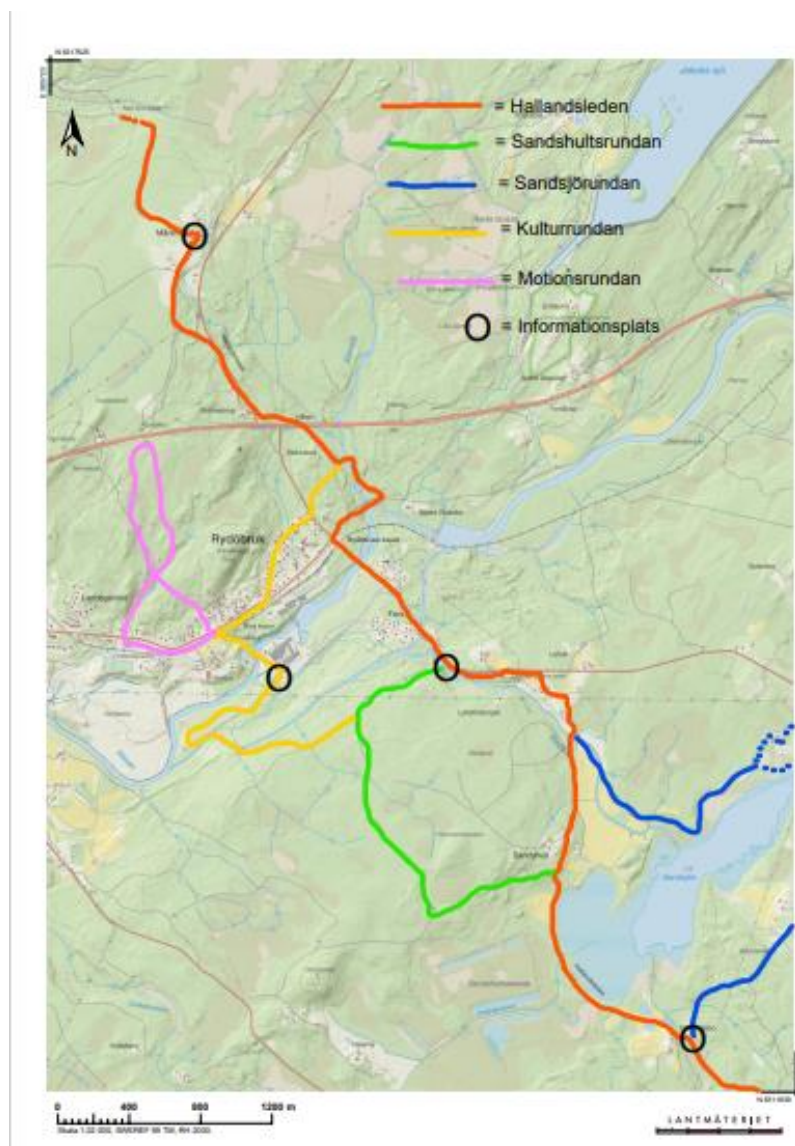
Vi har i detta delprojekt insett att anläggande vandringsleder kräver en långsiktig huvudman för lederna. Därför organiseras det förslagsvis på följande sätt: Rydö samhällsföreningen anlägger

lederna och svarar för avtal med markägare och skötsel av lederna. För detta bildas en kommitté inom samhällsföreningen. Den kommer vid start att bestå av Morgan Eriksson (Lahult), Göran Westberg (Mårenäs) och Lennart Hildingsson (Halmstad).

Denna kommitté (i huvudsak Eriksson) har haft kontakter med Stora Enso och Silvestica Forests markförvaltare och berättat om vårt projekt. Vi har då fått deras välsignelse och löfte att dra lederna på deras mark. Stora Enso har också erbjudit ett markområde vid infarten till Vekaskogen, intill bruksmiljöerna, för ett "besökscentrum" för lederna, med plats för skyltar, parkering och fikabord.

Under året fick vi vetskap om att Region Halland och kommunerna i länet förbereder och gör en översyn av Hallandsleden, vilket bland annat överväger justerade sträckningar och flyttning av övernattnings- och informationsplatser – och att detta berör Rydöbruk.

För region/kommun-översynen har konsulten HG Karlsson i Halmstad anlåtats. Vi har träffat honom vid ett tillfälle och också haft telefonkontakter. Hur leden exakt ska gå genom Rydöbruk, mer än att den nu ska gå genom den centrala delen av samhället, vet vi inte. Därför har vårt eget arbete varit fryst under hösten.

Karta som visar våra idéer om lokala vandringsleder kring Rydöbruk. En eventuell ny dragning av Hallandsleden (nuvarande sträckning i rött) kan göra att ledernas sträckningar delvis ritas om.

Delprojekt Övrigt

Vi har under 2022 avvaktat med de delar av natur- och kulturmiljöerna som varit under påverkan av Statkrafts rivning av dammar i Nissan och igenfyllningen av den två kilometer långa kraftverkskanalen.

Samverkande föreningar

Föreningar som samverkar i projektet – Insatser för natur- och kulturmiljöer i Rydöbruk - är (här angivna med respektive representant som ingår i den arbetande projektgruppen):

Rydö samhällsförening	Pierre Alexén, ordförande
Rydöbruks idrottsförening	Björn Thorsson, sekreterare
Rydö Folkets husförening	Micael Arnström, ordförande
Rydö historiska förening	Lennart Hildingsson, ordförande
Rydöbruks pensionärsförening	Bengt-Åke Alfredsson, sekreterare
Sandsjöns fiskevårdsområde	Morgan Eriksson, kassör

Ekonomi

(handhas av Rydö historiska förening/museet)
Alla delprojekten

Intäkter

26 sept	Stöd från Bygdens Bank/Södra Hestra	75 000
27 sept	Stöd från Hylte kommun	60 000
4 nov	Stöd fr Länsstyrelsen till arkitektarbetet (FH)	92 250
Summa		227 250

Utgifter

2021	Containerhyra städning Folkets hus	6 934
21 maj	Cider till offentligt informationsmöte	96
14 juli	Plastsäckar för städning av Jordkällaren och Fryshuset	30
26 sept	Delbetalning Ekmans bygg	250 000
16 nov	Betalning arkitekterna Liljeqvist (FH)	92 250

Summa **349 310**

Obalans - 122 060

.....
Rydöbruk xx mmmm 2023